זֹהַר הַקָּדוֹשׁ עִם פֵּרוּשׁ מָתוֹק מִדְּבָשׁ

על הפרשה ועיני דיומא

לוח עמוד היומי בזוה״ק – פרשת מקץ

חלק ב – פרשת נח

יום	וילנא	מתוק מדבש
ראשון	סג ע״ב	מז–נג
שני	סד ע״א	נג–נט
שלישי	סד ע״ב	נט–סה
רביעי	סה ע״א	סה–עב
חמישי	סה ע״ב	עב–עח
שישי	סו ע״א	עח–פג
שב״ק	סו ע״ב	פג–פח

לשמיעת שיעורי עמוד היומי
– בלשה״ק ובאידיש –
03.617.11.40

יו״ל בעזהשי״ת ע״י
בית הזוהר ״מתוק מדבש״ ת.ר. 5315 ירושלים

עלון מס׳ 419 | פרשת וישב תשפ״ז

הַנִּשְׁמָה מִיַּעֲצַת לָאָדָם אֵיךְ לְהִנָּצֵל מֵהַיֵּצֶר הָרַע

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד כ) **רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יהו״ה, תָּא חֲזֵי כַּמָּה מְקַטְרְגִין אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא** (ד״א ל״ג לְבַר נָשׁ) (לְאִתְקַיְּימָא) **בְּהַאי עָלְמָא, דְּכֵיוָן דְּנָפִיק בַּר נָשׁ לַאֲוִירָא דְּעָלְמָא, מִיָּד אִזְדַּמַּן לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע כְּמָה דְּאִתְּמַר, דִּכְתִיב** (בראשית ד ז) **לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ וְגוֹ׳, וּכְדֵין אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע.**

וְתָא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּהָא בְּעִירֵי מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִידוּ, כֻּלְּהוּ נָטְרֵי גַּרְמֵיהוּ וְעָרְקִין מִן גּוֹ נוּרָא וּמִן כָּל אַתְרִין בִּישִׁין, וּבַר נָשׁ מִיָּד אָתֵי לְאַרְמָא גַּרְמֵיהּ גּוֹ נוּרָא, בְּגִין דְּיֵיצֵר הָרָע שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ, וּמִיָּד אַסְטֵי לֵיהּ לְאָרְחָא בִישָׁא, וְאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב (קהלת ד יג) **טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם, מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד.**

מָתוֹק מִדְּבָשׁ

הַנִּשְׁמָה מִיַּעֲצַת לָאָדָם אֵיךְ לְהִנָּצֵל מֵהַיֵּצֶר הָרַע

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, כְּדֵי לְפָרֵשׁ פָּסוּק זֶה **רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר** הַקְּדִים לְפָרֵשׁ מַה שֶּׁכָּתוּב **רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יהו״ה, וְאָמַר תָּא חֲזֵי כַּמָּה מְקַטְרְגִין אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא לְאִתְקַיְּימָא בְּהַאי עָלְמָא** בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה מְקַטְרְגִים יֵשׁ לוֹ לָאָדָם מִיּוֹם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן בּוֹ נְשָׁמָה לְהִתְקַיֵּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַנְּשָׁמָה הִיא הַמְיַעֶצֶת לָאָדָם עֵצוֹת טוֹבוֹת לְהִתְקַיֵּם בָּעוֹלָם וְאֵיךְ לְהִנָּצֵל מִן הַיֵּצֶר הָרָע, **דְּכֵיוָן דְּנָפִיק בַּר נָשׁ לַאֲוִירָא דְּעָלְמָא מִיָּד אִזְדַּמַּן לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע כְּמָה דְּאִתְּמַר** שֶׁכְּיוָן שֶׁיּוֹצֵא הָאָדָם לָאֲוִיר הָעוֹלָם מִיָּד מְזַדְּמֵן הַיֵּצֶר הָרָע לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ כְּמוֹ שֶׁלָּמַדְנוּ (סַנְהֶדְרִין דַּף צ״ט עַמּוּד ב׳), **דִּכְתִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ וְגוֹ׳** פֵּרוּשׁ לְפֶתַח דַּלְתֵי בֶּטֶן אִמּוֹ מִיָּד רוֹבֵץ אֶצְלוֹ הַיֵּצֶר הָרָע הַנִּקְרָא חַטָּאת, **וּכְדֵין אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע** וְאָז מִיָּד מִתְחַבֵּר עִמּוֹ הַיֵּצֶר הָרָע. (רמ״ק ומפרשים)

וְתָא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא בֹּא וּרְאֵה שֶׁכֵּן הוּא שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע נִמְצָא בַּקֶּטֶן מֵעֵת לֵדָתוֹ, **דְּהָא בְּעִירֵי מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִידוּ כֻּלְּהוּ נָטְרֵי גַּרְמֵיהוּ** כִּי הַבְּהֵמוֹת מִיּוֹם שֶׁנּוֹלְדוּ כֻּלָּם שׁוֹמְרוֹת אֶת עַצְמָן, **וְעָרְקִין מִן גּוֹ נוּרָא וּמִן כָּל אַתְרִין בִּישִׁין** וּבוֹרְחוֹת מִן הָאֵשׁ וּמִן כָּל מְקוֹמוֹת הַמַּזִּיקִים, **וּבַר נָשׁ מִיָּד אָתֵי לְאַרְמָא גַּרְמֵיהּ גּוֹ נוּרָא** וְאָדָם מִיַּד כְּשֶׁנּוֹלָד בָּא לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ לְתוֹךְ הָאֵשׁ, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין לוֹ שֵׂכֶל לְהִשָּׁמֵר שֶׁלֹּא יִזֵּק מֵאֵשׁ וְכַדּוֹמֶה, **בְּגִין דְּיֵיצֵר הָרָע שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ** לְפִי שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע שׁוֹרֶה בְּקִרְבּוֹ, **וּמִיָּד אַסְטֵי לֵיהּ לְאָרְחָא בִישָׁא** וּמִיַּד מַתְעֵהוּ לְדֶרֶךְ רָע, **וְאוֹקִימְנָא** וּבֵאַרְנוּ בְּמִדְרָשִׁים, כִּי מַה **דִּכְתִיב טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם, מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד.**

טוֹב יֶלֶד, דָּא הוּא יֵצֶר טוֹב, דְּהוּא יֶלֶד מִיּוֹמִין זְעִירִין עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּהָא מִתְּלִיסַר שְׁנִין וְאֵילָךְ (עִמֵּיהּ) כְּמָה דְּאִתְּמַר, מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, מִמֶּלֶךְ דָּא הוּא יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ אִקְרֵי מֶלֶךְ, וְשַׁלִּיט בְּעָלְמָא עַל בְּנֵי נָשָׁא, זָקֵן וּכְסִיל, דְּאִיהוּ זָקֵן וַדַּאי כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ, דְּכַד אִתְּיְלִיד בַּר נָשׁ וְנָפִיק לַאֲוִירָא דְּעָלְמָא, אִיהוּ (דף קעט ע"ב) אִזְדַּמַּן עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהַזָּהֵר עוֹד, לְהַזְהִיר לָא כְּתִיב אֶלָּא לְהִזָּהֵר, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל, וַעֲלֵיהּ אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שם ב יד) וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ, דְּהָא מִסּוּפֵיתָא דְּחֹשֶׁךְ קָא אַתְיָא, וְלֵית לֵיהּ נְהוֹרָא לְעָלְמִין.

מִצְוַת הַחִנּוּךְ בִּבְנִים קְטַנִּים, כְּדֵי שֶׁהַיֵּצֶר טוֹב יִמְצָא מָקוֹם אֵצֶל הַבֵּן

תָּא חֲזֵי עַל דָּא אַקְדִּים עִם בַּר נָשׁ בְּיוֹמָא דְּאִתְּיְלִיד בְּגִין דִּיהֵימִין לֵיהּ, דְּהָא כַּד אָתֵי יֵצֶר טוֹב לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶהֱימְנָא לֵיהּ, וְדָמֵי עֲלֵיהּ כְּמָטוּלָא, כְּגַוְונָא דָּא תָּנֵינַן, מַאן הוּא רָשָׁע עָרוֹם, דָּא הוּא מַאן דְּאַקְדִּים לְאַטְעָנָא מִלּוֹי לְקַמֵּי דַּיְינָא עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ מָארֵי דְּדִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יח יז) צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וְגוֹ'.

מָתוֹק מִדְּבַשׁ

וּמְפָרֵשׁ **טוֹב** יֶלֶד, דָּא הוּא יֵצֶר טוֹב וְהַטַּעַם שֶׁנִּקְרָא יֶלֶד דְּהוּא יֶלֶד מִיּוֹמִין זְעִירִין עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ שֶׁהוּא כְּיֶלֶד לְפִי שֶׁהוּא מִיָּמִים מוּעָטִים עִם הָאָדָם, דְּהָא מִתְּלִיסַר שְׁנִין וָאֵילָךְ עִמֵּיהּ כְּמָה דְּאִתְּמַר כִּי רַק מִשָּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וְאֵילָךְ הוּא עִם הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁלָּמַדְנוּ, וְנִקְרָא מִסְכֵּן לְפִי שֶׁמַּעַט הֵמָּה הָאֲנָשִׁים הַהוֹלְכִים בַּעֲצָתוֹ, **מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל** פֵּרוּשׁ **מִמֶּלֶךְ**, דָּא הוּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ אִקְרֵי מֶלֶךְ, **וְשַׁלִּיט בְּעָלְמָא עַל בְּנֵי נָשָׁא** מֶלֶךְ נִקְרָא הַיֵּצֶר הָרָע לְפִי שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בָּעוֹלָם עַל בְּנֵי אָדָם, **זָקֵן וּכְסִיל**, דְּאִיהוּ זָקֵן וַדַּאי כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ הוּא זָקֵן וַדַּאי כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, **דְּכַד אִתְּיְלִיד בַּר נָשׁ וְנָפִיק לַאֲוִירָא דְּעָלְמָא אִיהוּ** (דף קעט ע"ב) **אִזְדַּמַּן עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ** כִּי מִיַּד כַּאֲשֶׁר נוֹלָד הָאָדָם וְיוֹצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם מִזְדַּמֵּן הַיֵּצֶר הָרָע עִם הָאָדָם, **וְעַל דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל** וְעַל כֵּן הוּא מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. הִנֵּה אֶת שֵׁם כְּסִיל לֹא מְפָרֵשׁ, כִּי כָּל עֶצְתוֹ עֲצַת סִכְלוּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִדְבָּר יג יח) אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ, וְאֵין אָדָם חוֹטֵא אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (סוֹטָה דַּף ג עמוד ח).

אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהַזָּהֵר עוֹד, וְאָמַר לְהַזְהִיר לָא כְּתִיב שֶׁהָיָה מַשְׁמַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהַזְהִיר אֲחֵרִים שֶׁיֵּיטִיבוּ דְּרָכֵיהֶם, **אֶלָּא לְהִזָּהֵר** שֶׁפֵּרוּשׁוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהִזָּהֵר הוּא בְּעַצְמוֹ, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמַּחֲטִיא אֶת בְּנֵי אָדָם גַּם הוּא יֹאבַד עִמָּהֶם, **בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל** לְפִי שֶׁהוּא כְּסִיל שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת לְהִתְבּוֹנֵן, **וַעֲלֵיהּ אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ** פֵּרוּשׁ בְּחֹשֶׁךְ הַקְּלִפּוֹת הוּא הוֹלֵךְ לְהַזִּיק אֶת עַצְמוֹ, עַד שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּאַבֵּד עַצְמוֹ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, **דְּהָא מִסּוּפֵיתָא** (ס"ג הרמ"ק) **דְּחֹשֶׁךְ קָא אַתְיָא** כִּי מִפְּסֹלֶת הַגְּבוּרָה הַנִּקְרֵאת חֹשֶׁךְ הוּא בָּא, **וְלֵית לֵיהּ נְהוֹרָא לְעָלְמִין** וְאֵין לוֹ אוֹר לְעוֹלָם, לָכֵן הוּא מַחְשִׁיךְ פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת עַל יְדֵי שֶׁמְּבִיא אוֹתָם לִידֵי חֵטְא. (דף קעט ע"א-ע"ב, וביאורינו כרך ד עמ' א-ב)

מִצְוַת הַחִנּוּךְ בִּבְנִים קְטַנִּים, כְּדֵי שֶׁהַיֵּצֶר טוֹב יִמְצָא מָקוֹם אֵצֶל הַבֵּן

תָּא חֲזֵי עַל דָּא אַקְדִּים עִם בַּר נָשׁ בְּיוֹמָא דְּאִתְּיְלִיד

בֹּא וּרְאֵה לָכֵן מַקְדִּים הַיֵּצֶר הָרָע לְהִתְחַבֵּר עִם הָאָדָם מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד, **בְּגִין דִּיהֵימִין לֵיהּ** כְּדֵי שֶׁהָאָדָם יַאֲמִין לוֹ, **דְּהָא כַּד אָתֵי יֵצֶר טוֹב לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶהֱימְנָא לֵיהּ** וְכַאֲשֶׁר בָּא אַחַר כָּךְ הַיֵּצֶר טוֹב הָאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַאֲמִין לוֹ, **וְדָמֵי עֲלֵיהּ כְּמָטוּלָא** וּדְבָרָיו דּוֹמִים עָלָיו כְּמַשָּׁא כָּבֵד, כִּי כְּבָר נִתְרַגֵּל עִם הַיֵּצֶר הָרָע וְהֻרְגַּל עַל כָּל דָּבָר נַעֲשֶׂה כְּטֶבַע אֶצְלוֹ, **כְּגַוְונָא דָּא תָּנֵינַן** כְּעֵין זֶה לָמַדְנוּ בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (דַּף כט עמוד ב), **מַאן הוּא רָשָׁע עָרוֹם** מִי נִקְרָא רָשָׁע עָרוֹם, **דָּא הוּא מַאן דְּאַקְדִּים לְאַטְעָנָא מִלּוֹי לְקַמֵּי דַּיְינָא עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ מָארֵי דְּדִינָא** זֶה הוּא מִי שֶׁמַּקְדִּים לִטְעוֹן דְּבָרָיו לִפְנֵי הַדַּיָּן טֶרֶם שֶׁיָּבֹא חֲבֵרוֹ בַּעַל הַדִּין **כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ**

כְּגַוְונָא דָּא (הוא נ"א הַאי) **רָשָׁע עָרוּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית ג א) **וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, וְהוּא אַקְדִּים וְשָׁרֵי עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ, וּבְגִין דְּאִיהוּ אַקְדִּים וְהָא אַטְעִין טַעֲנָתֵיהּ עִמֵּיהּ, כַּד אָתֵי חַבְרֵיהּ דְּאִיהוּ יָצֵר הַטּוֹב אַבְאִישׁ לֵיהּ לְבַר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְזָקְפָא רֵישֵׁיהּ, כְּאִילּוּ אַטְעִין עַל כְּתֵפֵיהּ כָּל מָטוֹלִין דְּעָלְמָא, בְּגִין הַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּאַקְדִּים עִמֵּיהּ, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה** (קהלת ט טז) **וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים, בְּגִין דְּהָא אַקְדִּים אַחֲרָא.**

וְעַל דָּא, כָּל דַּיְינָא דְּקַבֵּיל מִבַּר נָשׁ מִלָּה עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ, כְּאִילּוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ טַעֲוָוא אַחֲרָא לְמְהֵימְנוּתָא, אֶלָּא (משלי יח יז) **וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ, וְדָא הוּא אוֹרַח דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, דְּהָא בַר נָשׁ זַכָּאָה דָּא הוּא, דְּלָא הֵימִין לְהַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּיֵיצֵר הָרָע, עַד דְּיֵיתֵי חַבְרֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר טוֹב, וּבְגִין דָּא בְּנֵי נָשָׁא אִינּוּן כְּשִׁלִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי.**

אֲבָל הַהוּא זַכָּאָה דְּאִיהוּ דָּחִיל לְמָארֵיהּ, כַּמָּה בִּישִׁין סָבִיל בְּהַאי עָלְמָא בְּגִין דְּלָא הֵימִין לְהַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּיֵיצֵר הָרָע, וְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁזִּיב לֵיהּ מִכֻּלְּהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים

מָתוֹק מִדְּבָשׁ

וְגוֹ' הַבָּא רִאשׁוֹן בְּרִיב יִדְּמֶה לְצַדִּיק בְּרִיבוֹ, כִּי יוּכַל לְהַטְעִים דְּבָרָיו וּלְהַכְנִיסָם בְּלֵב הַשּׁוֹמֵעַ הוֹאִיל וְלֹא אָמַר מִי בְּחִלּוּף (מגודות).

כְּגַוְונָא דָּא הַאי רָשָׁע עָרוּם כְּעֵין זֶה הוּא הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁהוּא רָשָׁע עָרוּם, **כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם** שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, **וְהוּא אַקְדִּים וְשָׁרֵי עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ** וְהוּא מְקַדֵּים וְשׁוֹרֶה עִם הָאָדָם עַד שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרוֹ הַיֵּצֶר טוֹב לִשְׁרוֹת עִמּוֹ, **וּבְגִין דְּאִיהוּ אַקְדִּים וְהָא אַטְעִין טַעֲנָתֵיהּ עִמֵּיהּ** וּלְפִי שֶׁהוּא הִקְדִּים וְטָעַן טַעֲנוֹתָיו עִם הָאָדָם, **כַּד אָתֵי חַבְרֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב** כַּאֲשֶׁר יָבֹא אַחַר כָּךְ חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא הַיֵּצֶר טוֹב, **אַבְאִישׁ לֵיהּ לְבַר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ וְלָא יָכִיל לְזָקְפָא רֵישֵׁיהּ** רַע לָאָדָם לִהְיוֹת עִמּוֹ וְלֹא יָכוֹל לִזְקוֹף רֹאשׁוֹ, **כְּאִילּוּ אַטְעִין עַל כְּתֵפֵיהּ כָּל מָטוֹלִין דְּעָלְמָא** וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ הַיֵּצֶר טוֹב הִטְעִין עַל כְּתֵפוֹ כָּל מַשְׂאוֹת הָעוֹלָם, **בְּגִין הַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּאַקְדִּים עִמֵּיהּ** בְּגִלַּל אוֹתוֹ רָשָׁע עָרוּם הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁהִקְדִּים לִהְיוֹת עִמּוֹ, **וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה** וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, **וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן** שֶׁהוּא הַיֵּצֶר טוֹב כַּנִּזְכָּר לְעֵיל **בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים,** וְטַעַם הַדָּבָר **בְּגִין דְּהָא אַקְדִּים אַחֲרָא** לְפִי שֶׁהִקְדִּים אַחֵר אֶת טַעֲנוֹתָיו. (מפרשים)

וְעַל דָּא כָּל דַּיְינָא דְּקַבֵּיל מִבַּר נָשׁ מִלָּה עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ וְעַל כֵּן כָּל דַּיָּן הַמְקַבֵּל דִּבְרֵי טַעֲנוֹתָיו שֶׁל אָדָם עַד שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרוֹ בַּעַל דִּינוֹ, **כְּאִילּוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ טַעֲוָוא אַחֲרָא לְמְהֵימְנוּתָא** נֶחְשָׁב לוֹ כְּאִלּוּ מְקַבֵּל עָלָיו אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְהַאֲמִין בּוֹ וּלְעָבְדוֹ, **אֶלָּא וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ** אֶלָּא אַחַר שֶׁיָּבֹא חֲבֵרוֹ אָז יִשְׁמַע טַעֲנוֹתֵיהֶם וְיַחְקֹר אֶת דִּבְרֵיהֶם, **וְדָא הוּא אוֹרַח דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה** וְזֶה הוּא דֶּרֶךְ שֶׁל אִישׁ צַדִּיק, **דְּהָא בַר נָשׁ זַכָּאָה** כִּי מִי הוּא אִישׁ צַדִּיק, **דָּא הוּא דְּלָא הֵימִין לְהַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּיֵיצֵר הָרָע** מִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְזֶה הָרָשָׁע עָרוּם שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, **עַד דְּיֵיתֵי חַבְרֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר טוֹב** עַד שֶׁיָּבֹא חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא הַיֵּצֶר טוֹב, **וּבְגִין דָּא בְּנֵי נָשָׁא אִינּוּן כְּשִׁלִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי** וּבִשְׁבִיל שֶׁבְּנֵי אָדָם מַאֲמִינִים לְהַיֵּצֶר הָרָע לָכֵן הֵם נִכְשָׁלִים לָעוֹלָם הַבָּא. וּמִטַּעַם זֶה יֵשׁ מִצְוֹת חִנּוּךְ, וְזֶרַע יִשְׂרָאֵל מְחַנְּכִין אֶת בְּנֵיהֶם מִקְּטַנּוּתָם אֵל הַמִּצְוֹת עַד שֶׁלֹּא יַגִּיעוּ לִזְמַן חִיּוּבָם כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ מֻרְגָּלִים בְּכָךְ, וּבָבָא הַיֵּצֶר טוֹב יִמְצָא מָכוֹן לִשְׁבָתּוֹ. (רמ"ק וכ"פ ומפרשים)

אֲבָל הַהוּא זַכָּאָה דְּאִיהוּ דָּחִיל לְמָארֵיהּ אֲבָל זֶה הַצַּדִּיק שֶׁיָּרֵא מִקּוֹנוֹ, **כַּמָּה בִּישִׁין סָבִיל בְּהַאי עָלְמָא בְּגִין דְּלָא הֵימִין וְלָא אִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע** כַּמָּה רָעוֹת וְצָרוֹת סוֹבֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי שֶׁלֹּא הֶאֱמִין וְלֹא נִתְחַבֵּר עִם הַיֵּצֶר הָרָע, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁצָּרִיךְ לְהִלָּחֵם עִמּוֹ בְּכַמָּה מִינֵי מִלְחָמוֹת וְנִסְיוֹנוֹת, **וְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁזִּיב לֵיהּ מִכֻּלְּהוּ** וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילוֹ מִכָּל הָרָעוֹת וְהַצָּרוֹת, **הָדָא הוּא דִּכְתִיב רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק**

לד כ) **רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יהו״ה, רַבּוֹת רָעוֹת לַצַּדִּיק לָא כְתִיב, אֶלָּא צַדִּיק, בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְשַׁזִּיב לֵיהּ מִכֹּלָּא, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.**

הַחֲלוֹמוֹת הַמְגַלִּים עֲתִידוֹת לָאָדָם, כֹּחַ עֶלְיוֹן תָּלוּי בָּהֶם

רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ שְׁכִיחֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר רַבִּי חִיָּא, הָא תְּנִינַן חֶלְמָא דְּלָא אִתְפַּשַּׁר כְּאִגַּרְתָּא דְּלָא מִתְקָרְיָא, אִי בְּגִין דְּאִתְקַיֵּים וְאִיהוּ לָא יָדַע, אוֹ דְּלָא אִתְקַיֵּים כְּלָל.

אָמַר לֵיהּ, אִתְקַיֵּים וְלָא אִתְיְדַע, דְּהָא הַהוּא חֶלְמָא חֵילָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ לָא אִתְיְדַע, וְלָא יְדִיעַ אִי אִתְקַיֵּים אִי לָא אִתְקַיֵּים.

וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא דְּעַד לָא יֵיתֵי לְעָלְמָא דְּלָאו אִיהִי תַּלְיָא בְּחֶלְמָא אוֹ עַל יְדָא דְּכָרוֹזָא, דְּהָא אִתְמַר דְּכָל מִלָּה וּמִלָּה עַד לָא יֵיתֵי לְעָלְמָא מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בְּרְקִיעָא, וּמִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא, וְאִתְיְהִיב עַל יְדָא דְּכָרוֹזָא, וְכֹלָּא.

מָתוֹק מִדְּבָשׁ

וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יהו״ה, וְאָמַר **רַבּוֹת רָעוֹת לַצַּדִּיק לָא כְתִיב** דַּהֲוָה מַשְׁמַע שֶׁהָרָעוֹת הֵם מְנָת חֶלְקוֹ, וְאִם כֵּן מַה זֶּה שֶׁמְּסַיֵּם וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ ה׳, פֵּרוּשׁ שֶׁיַּצִּילֶנּוּ שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ עָלָיו, **אֶלָּא** רַבּוֹת רָעוֹת **צַדִּיק** פֵּרוּשׁוֹ שֶׁמִּצַּד עַצְמוֹ יֵשׁ לוֹ רָעוֹת וְצַעַר לְלַחוֹם וּלְכַבּוֹשׁ אֶת יִצְרוֹ הָרָע, **בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ** לְפִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָפֵץ בְּמַה שֶּׁהָאָדָם לוֹחֵם וּמִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, **וּבְגִין כָּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְשַׁזִּיב לֵיהּ מִכֹּלָּא בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ** וּבְשָׁבִיל זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָפֵץ בְּזֶה הָאָדָם וּמַצִּיל אוֹתוֹ מִכָּל הַצָּרוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה שֶׁכָּתוּב וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ ה׳, וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ.

(דף קעט ע״ב, ובביאורינו כרך ד עמ׳ ד-ו)

הַחֲלוֹמוֹת הַמְגַלִּים עֲתִידוֹת לָאָדָם, כֹּחַ עֶלְיוֹן תָּלוּי בָּהֶם

רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ שְׁכִיחֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן

אֵלּוּ הַתַּנָּאִים הָיוּ מְצוּיִים לִפְנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, **אָמַר רַבִּי חִיָּא** לְרַבִּי שִׁמְעוֹן **הָא תְּנִינַן** הֲרֵי לָמַדְנוּ בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת (דף נה עמוד ב), **חֶלְמָא דְּלָא אִתְפַּשַּׁר כְּאִגַּרְתָּא דְּלָא מִתְקָרְיָא** חֲלוֹם שֶׁלֹּא נִפְתַּר דּוֹמֶה לְאִגֶּרֶת שֶׁלֹּא נִקְרָאָה, מַה פֵּרוּשׁ הַדָּבָר **אִי בְּגִין דְּאִתְקַיֵּים וְאִיהוּ לָא יָדַע** אִם הַכַּוָּנָה שֶׁמִּתְקַיֵּים הַחֲלוֹם רַק הָאָדָם לֹא יוֹדֵעַ מִזֶּה לְפִי שֶׁלֹּא נִפְתַּר הַחֲלוֹם, וְהוּא דּוֹמֶה לְאִגֶּרֶת שֶׁשּׁוֹלַחַ אָדָם לַחֲבֵרוֹ לְהוֹדִיעוֹ כִּי פְּלוֹנִי יָבֹא לְבֵיתוֹ אוֹ אֵיזֶה עִנְיָן אַחֵר בֵּין טוֹב בֵּין רָע, וְאִם לֹא יִקְרָאֶנָּה לֹא יֵדַע מַה שֶּׁכָּתוּב בָּהּ לְעוֹלָם, אָמְנָם אוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁרָצָה לְהוֹדִיעוֹ נִתְקַיֵּם בִּמְלוֹאוֹ, **אוֹ דְּלָא אִתְקַיֵּים כְּלָל** אוֹ שֶׁלֹּא יִתְקַיֵּם הַחֲלוֹם כְּלָל כִּי כָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִים אַחַר פִּתְרוֹן הַפֶּה, וּלְפִי שֶׁלֹּא נִפְתַּר הַחֲלוֹם נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, וְהוּא דּוֹמֶה לְמִי שֶׁשָּׁלַח כְּתַב אֲזָהָרָה לַחֲבֵרוֹ לוֹמַר עֲשֵׂה סְחוֹרָה פְּלוֹנִית וַתַּצְלִיחַ וְכַדּוֹמֶה, שֶׁאִם לֹא פָּתַח הַכְּתָב וְלֹא קָרָאוֹ לֹא יֵדַע מִזֶּה וְלֹא יִתְקַיֵּם מֵאֲמַר הַכְּתָב.

אָמַר לֵיהּ הֱשִׁיבוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, **אִתְקַיֵּים וְלָא אִתְיְדַע** הַחֲלוֹם יִתְקַיֵּם רַק לֹא יֵדַע לְאוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁנִּתְקַיֵּם, **דְּהָא הַהוּא חֶלְמָא חֵילָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ** כִּי אִלּוּ הַחֲלוֹמוֹת הַמְגַלִּים עֲתִידוֹת לָאָדָם כֹּחַ עֶלְיוֹן תָּלוּי עֲלֵיהֶם שֶׁמּוֹדִיעַ לָאָדָם מַה שֶּׁעָתִיד לָבוֹא עָלָיו, אִם כֵּן מֻכְרָח לְהִתְקַיֵּם כִּי הוּא גְּזֵרַת עֶלְיוֹן, **וְאִיהוּ לָא אִתְיְדַע** אֶלָּא שֶׁהוּא לֹא יֵדַע מִזֶּה קֹדֶם שֶׁיִּקָּרֶה, **וְלָא יְדִיעַ** וְגַם לֹא יִתְוַדַּע לוֹ אַחַר הֱיוֹתוֹ **אִי אִתְקַיֵּים אִי לָא אִתְקַיֵּים** אִם נִתְקַיֵּם אוֹ לֹא נִתְקַיֵּם, לְפִי שֶׁלֹּא נִפְתַּר הַחֲלוֹם. (רמ״ק והרח״ו וכ״פ)

וּמוֹסִיף רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר **וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא דְּעַד לָא יֵיתֵי לְעָלְמָא דְּלָאו אִיהִי תַּלְיָא בְּחֶלְמָא** וְאֵין לְךָ דָּבָר בָּעוֹלָם שֶׁעַד שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי בַּחֲלוֹם, כִּי שַׂר הַחֲלוֹם מוֹדִיעַ לִבְנֵי אָדָם אֶת אֲשֶׁר יָבוֹא לָעוֹלָם כָּל אֶחָד כְּפִי הֲכָנָתוֹ, **אוֹ עַל יְדָא דְּכָרוֹזָא** אוֹ עַל יְדֵי כָּרוֹז שֶׁמַּכְרִיזִים לְמַעְלָה, וְשׁוֹמְעִים אוֹתוֹ הַחֲכָמִים הָרְאוּיִים לְכָךְ, **דְּהָא אִתְמַר** כִּי לָמַדְנוּ, **דְּכָל מִלָּה וּמִלָּה עַד לָא יֵיתֵי לְעָלְמָא מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בְּרְקִיעָא** שֶׁכָּל דָּבָר

בְּגִין דִּכְתִיב (עמוס ג ז) **כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אדנ״י אלהי״ם דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים,**
בְּזִמְנָא דִּנְבִיאִים אִשְׁתַּכָּחוּ בְּעָלְמָא, וְאִי לָאו אַף עַל גַּב דִּנְבוּאָה לָא שַׁרְיָא, חַכִּימֵי עַדִּיפֵי מִנְּבִיאִים, וְאִי לָא, אִתְיְהִיב בְּחָלְמָא, וְאִי לָאו, בְּצַפְּרֵי שְׁמַיָּא מִשְׁתַּכְּחֵי מִלָּה, וְהָא אוֹקְמוּהּ.

מְכִירַת יוֹסֵף הָיְתָה בְּהַסְכָּמַת הַשְּׁכִינָה

וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם, רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לִרְעוֹת צֹאן אֲבִיהֶם מִבָּעֵי לֵיהּ,
מַאי אֶ״ת נָקוּד מִלְּעֵילָּא, לְאַסְגָּאָה עִמְּהוֹן שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עִמְּהוֹן שַׁרְיָא, בְּגִין דְּאִינּוּן חַוּוֹ עֲשָׂרָה, דְּהָא יוֹסֵף לָא חַוָּה עִמְּהוֹן, וּבְנָימִין אִיהוּ זְעִיר בְּבֵיתָא, וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן חַוּוֹ עֲשָׂרָה, וְכַד אָזְלוּ חַוַּת שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא נָקוּד מִלְּעֵילָּא.

וּבְגִין כָּךְ בְּזִמְנָא דְּזַבִּינוּ לֵיהּ לְיוֹסֵף, אִשְׁתַּתָּפוּ כֻּלְּהוּ בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא, וְאַשְׁתִּיפוּ לָהּ בַּהֲדַיְיהוּ כַּד עֲבִידוּ אוֹמָאָה, מִלָּה דְּיוֹסֵף, לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב.

מָתוֹק מִדְּבָשׁ

וְדָבָר עַד שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם מַכְרִיזִים עָלָיו בָּרָקִיעַ, **וּמִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא** וּמִשָּׁם מִתְפַּשֶּׁטֶת הַיְדִיעָה בָּעוֹלָם, **וְאִתְיְהִיב עַל יְדָא דִּנְבוּאָה** וְהוּא נוֹתֵן לִשְׁמוֹעַ וְלָדַעַת עַל יְדֵי כָּרוּז, **וְכוּלָּא** וְכֵן כָּל דָּבָר מַכְרִיזִים וּמְגַלִּים מִלְּמַעְלָה טֶרֶם שֶׁיָּבֹא.

בְּגִין דִּכְתִיב כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אדנ״י אלהי״ם דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים, וּמְפֹרָשׁ **בְּזִמְנָא דִּנְבִיאִים אִשְׁתַּכָּחוּ בְּעָלְמָא** בִּזְמַן שֶׁנְּבִיאִים הָיוּ נִמְצָאִים בָּעוֹלָם נִתְגַּלָּה הַדָּבָר עַל יְדֵי הַנְּבִיאִים, **וְאִי לָאו אַף עַל גַּב דִּנְבוּאָה לָא שַׁרְיָא** וְאִם לַאו אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה בָּעוֹלָם, **חַכִּימֵי עַדִּיפֵי מִנְּבִיאִים** יֵשׁ חֲכָמִים שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים מֵהַנְּבִיאִים שֶׁחָכְמָתָם עוֹמֶדֶת לָהֶם לְהִתְבּוֹדֵד וְלִשְׁמוֹעַ הַכְּרוֹזִים שֶׁמַּכְרִיזִים לְמַעְלָה, **וְאִי לָא** וְאִם גַּם חֲכָמִים אֵין, **אִתְיְהִיב בְּחָלְמָא** נוֹתֵן הַדָּבָר לְגַלּוֹתוֹ בַּחֲלוֹם, **וְאִי לָאו** וְאִם לֹא נוֹתֵן לְגַלּוֹתוֹ בַּחֲלוֹם, **בְּצַפְּרֵי שְׁמַיָּא מִשְׁתַּכְּחֵי מִלָּה** אָז בְּצִפּוֹרֵי הַשָּׁמַיִם נִמְצָא וְנִתְגַּלֶּה הַדָּבָר, דְּהַיְינוּ בִּתְנוּעַת הָעוֹרְבִים בְּהֲלוּכָם אוֹ בְּצִפְצוּפָם, **וְהָא אוֹקְמוּהּ** וּכְבָר פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה בַּמִּדְרָשִׁים (וְעַיֵּן בְּמַסֶּכֶת גִּטִּין דַּף מח עַמּוּד ב).

(דף קפג ע״ב, וביאורינו כרך ד עמ׳ מט-נ)

מְכִירַת יוֹסֵף הָיְתָה בְּהַסְכָּמַת הַשְּׁכִינָה

וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם, רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לִרְעוֹת צֹאן אֲבִיהֶם מִבָּעֵי לֵיהּ
בִּלְי מִלַּת אֶת **מַאי אֶ״ת נָקוּד מִלְּעֵילָּא** מַה הוֹסִיפָה הַתּוֹרָה בְּמִלַּת אֶת, וּמַה טַּעַם נָקוּד מִלְּמַעְלָה, וּמְתֻרָּץ **לְאַסְגָּאָה עִמְּהוֹן שְׁכִינְתָּא** מִלַּת אֶת בָּאָה לְרַבּוֹת עִמָּהֶם הַשְּׁכִינָה הַנִּקְרֵאת א״ת, **דְּאִיהִי עִמְּהוֹן שַׁרְיָא** שֶׁהִיא שָׁרְתָה עִמָּהֶם וְהָיְתָה בַּעֲצָתָם כְּדֵי לְסַבֵּב אֶת יְרִידָתָם לְמִצְרַיִם, **בְּגִין דְּאִינּוּן חַוּוֹ עֲשָׂרָה** לְפִי שֶׁהֵם הָיוּ עֲשָׂרָה, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עֲשָׂרָה הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עִמָּהֶם, **דְּהָא יוֹסֵף לָא חַוָּה עִמְּהוֹן וּבְנָימִין אִיהוּ זְעִיר בְּבֵיתָא וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן חַוּוֹ עֲשָׂרָה** כִּי יוֹסֵף לֹא הָיָה עִמָּהֶם וּבִנְיָמִין שֶׁהוּא הַקָּטָן הָיָה עֲדַיִן בְּבֵית אָבִיו לָכֵן הֵם הָיוּ רַק עֲשָׂרָה אַחִים, **וְכַד אָזְלוּ חַוַּת שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ** וּכְשֶׁהָלְכוּ לִרְעוֹת צֹאן אֲבִיהֶם הָיְתָה הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בֵּינֵיהֶם, **וְעַל דָּא נָקוּד מִלְּעֵילָּא** וְעַל כֵּן יֵשׁ נְקֻדָּה עַל מִלַּת אֶת שֶׁהִיא כְּעֵין אוֹת י׳ לְהוֹרוֹת עַל שֶׁהָיוּ עֲשָׂרָה שָׁרְתָה הַשְּׁכִינָה עִמָּהֶם.

וּבְגִין כָּךְ בְּזִמְנָא דְּזַבִּינוּ לֵיהּ לְיוֹסֵף אִשְׁתַּתָּפוּ כֻּלְּהוּ בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא וּבִשְׁבִיל זֶה בְּשָׁעָה שֶׁמָּכְרוּ אֶת יוֹסֵף נִשְׁתַּתְּפוּ כֻּלָּם עִם הַשְּׁכִינָה, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כִּי בְּהַסְכָּמָתָהּ מְכָרוּהוּ כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל יְרִידַת יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם, **וְאַשְׁתִּיפוּ לָהּ בַּהֲדַיְיהוּ כַּד עֲבִידוּ אוֹמָאָה** וְשִׁתְּפוּ אוֹתָהּ עִמָּהֶם בְּעֵת שֶׁעָשׂוּ אֶת הַשְּׁבוּעָה, כַּנּוֹדָע שֶׁנִּשְׁבְּעוּ וְהֶחֱרִימוּ שֶׁלֹּא לְגַלּוֹת מַעֲשֶׂה מְכִירַת יוֹסֵף לְשׁוּם אָדָם בָּעוֹלָם, **וְעַד דְּאִתְגַּלְיָא מִלָּה דְּיוֹסֵף לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב** וְעַד שֶׁנִּתְגַּלָּה מַעֲשֶׂה יוֹסֵף לֹא שָׁרְתָה הַשְּׁכִינָה עַל יַעֲקֹב, חֲרֵי שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָשׂוּ הָיָה בְּהַסְכָּמַת הַשְּׁכִינָה.

וְאִי תֵּימָא דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִשְׁתַּכְּחַת עִמְּהוֹן, תָּא חֲזֵי דִּכְתִיב (תהלים קכב ד) **שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי י״ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יהו״ה, כְּלְהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי, קְיוּמָא דְּכָל עָלְמָא, קְיוּמָא אינון לְעֵילָּא וְתַתָּא.**

לחנוכה

מְזוּזָה וְנֵר חֲנֻכָּה מַצִּילִין מֵהַגֵּיהִנּוֹם

בְּפָרֵשׁ שַׁדַּי מְלָכִים, בָּהּ תִּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן, יָכוֹל אַף יִשְׂרָאֵל כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים, אַל תִּקְרֵי שָׁנִים אֶלָּא שְׁנַיִם, כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה וְנֵר חֲנוּכָּה וְכוּ׳.

מָתוֹק מִדְּבָשׁ

וְאִי תֵּימָא דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִשְׁתַּכְּחַת עִמְּהוֹן וְאִם תֹּאמַר שֶׁהַשְׁכִינָה לֹא הָיְתָה נִמְצֵאת עִמָּהֶם, כִּי אֵינָהּ מִשְׁתַּתֶּפֶת בְּעוֹשֵׁי עֲוָלָה כִּמְכִירָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וְאָמַר **תָּא חֲזֵי דִּכְתִיב שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי י״ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יהו״ה,** פָּסוּק זֶה מוֹדִיעַ צִדְקָתָם וַחֲסִידוּתָם כִּי **כְּלְהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי** כֻּלָּם הָיוּ צַדִּיקִים וַחֲסִידִים, **קְיוּמָא דְּכָל עָלְמָא** וְהֵם הַקְּיוּם שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְעוֹד **קְיוּמָא אינון לְעֵילָּא וְתַתָּא** הֵם הַמְקַיְּמִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אִם כֵּן אֵין סָפֵק שֶׁהַשְׁכִינָה שָׁרְתָה עִמָּהֶם, וְכָל עִנְיַן שֶׁל מְכִירַת יוֹסֵף הָיְתָה גְּזֵרַת מַלְכוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּדֵי לְהוֹרִיד יַעֲקֹב וּבָנָיו לְמִצְרַיִם, כִּי שָׁם נִתְקְנוּ כְּלַל יִשְׂרָאֵל לְהְיוֹתָם מוּכָנִים בְּצֵאתָם מִשָּׁם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁזֶּהוּ תַּכְלִית כָּל בְּרִיאַת הָעוֹלָם.

אִי נַמִי, מַה שֶּׁעָשׂוּ הַשְּׁבָטִים, עִם הֱיוֹת שֶׁנֶּחְשַׁב לָהֶם לְעָוֹן, אֲבָל כַּוָּנָתָם הָיְתָה לְשֵׁם שָׁמַיִם וּגְדוֹלָה עֲבֵרָה לִשְׁמָהּ, כִּי חָשְׁשׁוּ שֶׁעַל יְדֵי דִּבְּתוֹ הָרָעָה שֶׁל יוֹסֵף יִתְרַחֲקוּ מִדַּעַת אֲבִיהֶם וְיִפָּסְלוּ מִלִּהְיוֹת נֶחְשָׁבִים לְזֶרַע יַעֲקֹב, כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּתְרַחֵק יִשְׁמָעֵאל מֵלֵב אַבְרָהָם אוֹ עֵשָׂו מִלֵּב יִצְחָק, וְנִמְצָא יַעֲקֹב מַרְחִיק אֶת בָּנָיו מִן הַקְּדֻשָּׁה וְנוֹתֵן דַּעְתּוֹ עַל יוֹסֵף, וִיבָרְכֵהוּ בִּבְרָכַת אַבְרָהָם וּבִרְכַּת הָאָרֶץ, וְכֻלָּם נִדְחִים מֵחֵלֶק הַקְּדֻשָּׁה חַס וְשָׁלוֹם, וְדָבָר זֶה הוּא שָׁקוּל כְּכָל הַמְּצִיאוּת כֻּלּוֹ, וּלְכָךְ דָּנוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁמּוּטָב שֶׁיֵּדָחֶה אֶחָד מִפְּנֵי אַחַד עָשָׂר.

(דף קפג ע״ב, ובביאורינו כרך ד עמ׳ נ-נא)

מְזוּזָה וְנֵר חֲנֻכָּה מַצִּילִין מֵהַגֵּיהִנּוֹם

בְּפָרֵשׁ שַׁדַּי מְלָכִים, בָּהּ תִּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן פֵּרוּשׁ בַּשֶּׁלֶג שֶׁבַּגֵּיהִנֹּם הַנִּקְרָא צַלְמוֹן, כְּמוֹ צַלְמָוֶת, שָׁם נִשְׁלָמוֹת נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים, **יָכוֹל אַף יִשְׂרָאֵל כֵּן** הַיְינוּ הַצַּדִּיקִים הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל הֵם גַּם כֵּן יִהְיוּ נִדּוֹנִים בְּשֶׁלֶג, **תַּלְמוּד לוֹמַר, לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג** הַיְינוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם בְּנֵי בֵיתָהּ שֶׁל הַשְּׁכִינָה לֹא יִירְאוּ מֵהַגֵּיהִנֹּם שֶׁל שֶׁלֶג, **מַאי טַעְמָא** וְאָמַר **בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים, אַל תִּקְרֵי שָׁנִים, אֶלָּא שְׁנַיִם** דְּהַיְינוּ שֶׁקְּיְמוּ הַמִּצְוֹת שֶׁהֵם זוּגוֹת זוּגוֹת, **כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה וְנֵר חֲנוּכָּה וְכוּ׳** רָצָה לוֹמַר לָכֵן הֵם אֵינָם יְרֵאִים מִגֵּיהִנֹּם שֶׁל שֶׁלֶג לְפִי שֶׁקִּיְמוּ אֶת הַמִּצְוֹת כָּרָאוּי וְלֹא נִתְקָרְרוּ וְלֹא נִתְעַצְּלוּ מִלְּקַיְּמָם. (דף רלח ע״ב, ובביאורינו כרך ד עמ׳ תרמח)

שבח דא שירתא

ההגבלות על לימוד הקבלה לא נאמר על ספר הזוהר הק׳

ההגבלות על לימוד הקבלה וכו׳, לא נאמר על לימוד ספר הזוהר. וכן אמר הגאון הצדיק ר׳ שלמה בלוך זצ״ל בשם רבו ה׳חפץ חיים׳ זצ״ל שהיה מעורר לכולם שילמדו כל שבת את ׳הזוהר׳ של אותה פרשה ואפילו לבחורים... (הוספות **בנין יוסף** - תיקון יג)

לקבלת העלון מידי שבוע יש לשלוח אימייל בכתובת: 3022233@gmail.com

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ" ע"פ "מָתוֹק מִדְּבָשׁ" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט בינוני – מהדורת ר׳ הערשל וועבער (cm 17/12)

פורמט רגיל (cm 24/17)

פורמט כיס "ובלכתך בדרך" מהדורת ר׳ יוסף צבי בערגער (cm 16.5/11.5)

מוקד הזמנות: **02-50-222-33** www.matokmidvash.com